

UCHWAŁA NR 3145 /20
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
z dnia 16 grudnia 2020 r.

W SPRAWIE:

Przyjęcie programu pn. „Program rozwoju psychiatrycznej opieki zdrowotnej w województwie świętokrzyskim do 2025 roku”

NA PODSTAWIE:

art. 14 ust. 1 pkt. 2 oraz art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U.2020.1668 ze zm.), rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz.U.2017.458) , rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U.2016.1492) , uchwały nr 4526/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr 4048/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Regionalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018 – 2022” **uchwała się co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się program pn. „Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w województwie świętokrzyskim do 2025 roku”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

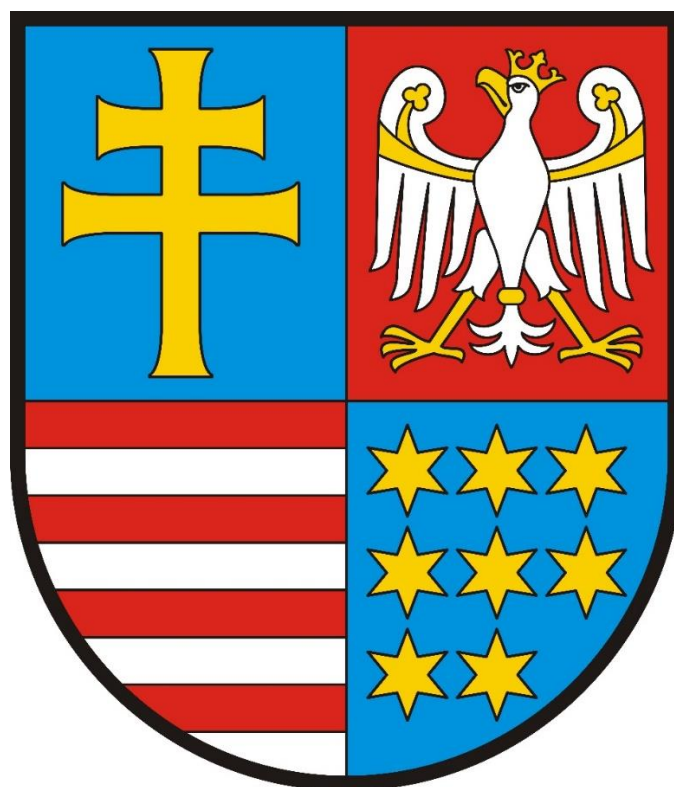
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

ANDRZEJ BĘTKOWSKI

Załącznik do Uchwały nr 3145/20
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 16 grudnia 2020 r.

PROGRAM ROZWOJU PSYCHIATRYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM DO 2025 ROKU

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
DEPARTAMENT OCHRONY ZDROWIA

KIELCE 2020

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
2. Analiza zasobów psychiatrycznej opieki zdrowotnej województwa świętokrzyskiego	5
2.1. Stacjonarna psychiatryczna opieka zdrowotna	5
2.2. Dzienna psychiatryczna opieka zdrowotna	7
2.3. Ambulatoryjna psychiatryczna opieka zdrowotna	8
2.4. Inne formy psychiatrycznej opieki zdrowotnej	12
2.5. Centra zdrowia psychicznego	13
2.6. Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży	14
2.7. Zasoby kadrowe psychiatrycznej opieki zdrowotnej.....	15
3. Demografia województwa świętokrzyskiego	17
4. Kierunki rozwoju psychiatrycznej opieki zdrowotnej w województwie świętokrzyskim	19
4.1. Rozwój sieci centrów zdrowia psychicznego	22
4.2. Rozwój ambulatoryjnej psychiatrycznej opieki zdrowotnej.....	25
4.3. Rozwój dziennej psychiatrycznej opieki zdrowotnej.....	25
4.4. Rozwój stacjonarnej psychiatrycznej opieki zdrowotnej.....	25
4.5. Rozwój długoterminowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej.....	26
4.6. Zwiększenie zasobów kadrowych psychiatrycznej opieki zdrowotnej	26
4.7. Podsumowanie.....	26
5. Finansowanie programu	27
6. Monitorowanie programu.....	29
Spis ilustracji	31
Spis tabel.....	32

1. Wprowadzenie

Głównym kierunkiem zmian w regionalnych programach ochrony zdrowia psychicznego zalecanym przez *Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022*¹, jest wdrożenie środowiskowego modelu ochrony zdrowia psychicznego, polegającego na zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej blisko ich miejsca zamieszkania oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Powyższe założenie stanowi również podstawę *Regionalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018-2022*², którego celem głównym jest: **zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb**. Przedmiotowy cel został rozwinięty między innymi w celu szczegółowym (a) poświęconym: **upowszechnieniu środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej**, którego osiągnięcie nastąpi poprzez realizację dwóch zadań, obejmujących:

1. opracowanie we współpracy z samorządami powiatów, wojewódzkiego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży na terenie województwa, określającego także strategię rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego z uwzględnieniem map potrzeb zdrowotnych w zakresie CZP, zapewniających kompleksową opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi na określonym obszarze terytorialnym oraz przemieszczenia ogólnych oddziałów psychiatrycznych z wojewódzkich szpitali monospecjalistycznych do lokalnych szpitali wielospecjalistycznych lub ich tworzenia w lokalnych szpitalach wielospecjalistycznych;
2. wspieranie wdrażania planu poprawy dostępności do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz umiejscowienia CZP zapewniających kompleksową opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi na terenie województwa, w tym poprzez stymulowanie zmian w strukturze podmiotów wykonujących działalność leczniczą, dla których podmiotem tworzącym jest samorząd województwa.

Realizacja pierwszego zadania obejmuje: opracowanie przez Departament Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego dokumentu pn.: **„Program rozwoju psychiatrycznej opieki zdrowotnej w województwie świętokrzyskim do 2025 roku”**, skierowanie go do konsultacji z samorządami

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz.U.2017.458)

² Uchwała nr 4526/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr 4048/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 czerwca 2018 roku w sprawie przyjęcia „Regionalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018-2022”

powiatowymi województwa, a następnie przyjęcie uzgodnionego Programu przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego.

Realizacja drugiego zadania będzie odbywała się w sposób ciągły.

W rozdziale 4 Regionalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018-2022 rekomendowane zostały również następujące działania służące zwiększeniu dostępności i zmniejszeniu nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej opieki psychiatrycznej:

A. Dostosowanie bazy ambulatoryjnego leczenia psychiatrycznego dla dorosłych poprzez:

- tworzenie centrów zdrowia psychicznego:

Zgodnie ze światowymi trendami, wyrażonymi w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego (NPOZP), opieka psychiatryczna powinna odchodzić od modelu leczenia stacjonarnego, w którym dominuje pozycja dużego szpitala psychiatrycznego, w kierunku powszechnie dostępnych i zróżnicowanych form opieki środowiskowej. Opieka psychiatryczna powinna stać się opieką środowiskową zorganizowaną w centra zdrowia psychicznego (CZP).

Według wytycznych zawartych w Rozdziale 4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, w województwie świętokrzyskim powinno powstać docelowo minimum siedem centrów zdrowia psychicznego dla dorosłych, gdyż jedno centrum powinno zostać utworzone na obszarze zamieszkałym przez nie więcej niż 200 tysięcy osób (liczba ludności w województwie świętokrzyskim w 2017 r. wynosiła 1 247 732 osoby - Bank Danych Lokalnych GUS). Zespół dziecięco-młodzieżowy może funkcjonować w ramach jednego podmiotu leczniczego, w integracji z CZP dla dorosłych, tworząc wyspecjalizowany zespół dziecięco-młodzieżowy CZP.

Centrum zdrowia psychicznego powinno składać się co najmniej z zespołu: ambulatoryjnego (przychodni), środowiskowego (mobilnego), dziennego i szpitalnego oraz punktu zgłoszeniowo-koordynacyjnego. Podmiot prowadzący CZP może posiadać także umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie leczenia uzależnień. Ponadto, CZP powinno ściśle współpracować z lokalnymi podmiotami świadczącymi oparcie społeczne, aktywizację zawodową i inne formy pomocy dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego.

- zwiększenie zasobów zdeinstytucjonalizowanych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej innych niż centra zdrowia psychicznego:

Należy dążyć, aby w każdym powiecie była dostępna przynajmniej jedna zdeinstytucjonalizowana forma psychiatrycznej opieki zdrowotnej, inna niż poradnia zdrowia psychicznego (np.: oddział dzienny, zespół leczenia środowiskowego) współdziałająca z systemem opieki społecznej.

- zwiększenie dostępności terytorialnej do zespołów leczenia środowiskowego:

Należy dążyć, aby zespoły leczenia środowiskowego działały we wszystkich powiatach.

B. Dostosowanie bazy leczenia dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi poprzez:

- utworzenie zespołów dziecięco-młodzieżowych funkcjonujących w integracji z działającymi CZP dla dorosłych:

Należy dążyć, aby na terenie województwa działały co najmniej dwa zespoły dziecięco-młodzieżowe, z których każdy będzie obejmował opieką obszar zamieszkały przez nie więcej niż 600 tys. - 800 tys. mieszkańców.

- zwiększenie zasobów ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży:

Należy dążyć, aby poradnie zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży działały w każdym obszarze odpowiedzialności terytorialnej CZP.

- zwiększenie dostępności psychiatrycznych oddziałów dziennych dla dzieci i młodzieży:

Należy dążyć, aby na terenie województwa działały co najmniej cztery dzienne oddziały psychiatryczne dla dzieci i młodzieży.

- zwiększenie liczby zespołów leczenia środowiskowego dla dzieci i młodzieży:

Należy dążyć, aby na terenie województwa funkcjonowały co najmniej cztery zespoły leczenia środowiskowego dla dzieci i młodzieży.

W niniejszym dokumencie, po dokonaniu aktualizacji danych dotyczących demografii, regionalnych zasobów psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz obowiązujących warunków jakie powinni spełniać świadczeniodawcy realizujący świadczenia gwarantowane z zakresu opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży³, przedstawiono zaktualizowane rekomendacje dla kierunków rozwoju psychiatrycznej opieki zdrowotnej w województwie świętokrzyskim.

Niniejszy Program obowiązuje od dnia jego przyjęcia do realizacji przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego do dnia 31 grudnia 2025 roku włącznie.

Przedstawione rekomendacje mają charakter fakultatywny.

³ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U.2019.1285 z późn. zm.)

2. Analiza zasobów psychiatrycznej opieki zdrowotnej województwa świętokrzyskiego

2.1. Stacjonarna psychiatryczna opieka zdrowotna

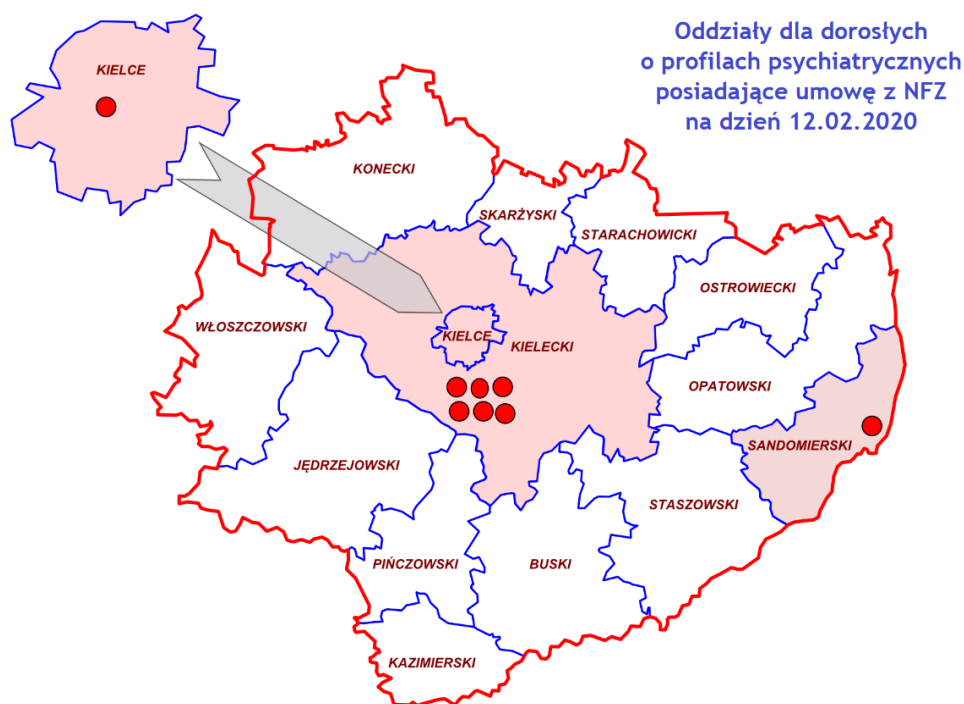
Oddziały psychiatryczne dla dorosłych

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje łącznie osiem oddziałów o profilach psychiatrycznych dla dorosłych (ogólnych i specjalistycznych). Zlokalizowane są one w dwóch podmiotach leczniczych na terenie trzech powiatów.

Zauważalna jest silna koncentracja oddziałów o profilach psychiatrycznych na obszarze obejmującym powiat kielecki i miasto Kielce, związana z funkcjonowaniem Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii.

Deficyt oddziałów psychiatrycznych jest szczególnie widoczny na północy oraz południu województwa świętokrzyskiego.

Rysunek 1. Rozmieszczenie oddziałów o profilach psychiatrycznych dla osób dorosłych, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ⁴

⁴ Zintegrowany Informator Pacjenta, <https://zip.nfz.gov.pl/GSL/> (Dostęp: 14.02.2020)

Tabela 1. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w oddziałach psychiatrycznych dla dorosłych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Powiat	Świadczeniodawca
m. Kielce	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy (Kielce, ul. Kusocińskiego): - II klinika psychiatrii kod: 4700 (108 łózek).
kielecki	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy: - I klinika psychiatrii kod: 4700 (112 łózek), - oddział psychiatryczny A1 kod 4700 (61 łózek) -zakończył działalność 29.02.2020., - oddział psychiatryczny A2 kod: 4700 (61 łózek), - oddział psychiatryczny B kod: 4700 (123 łóżka), - oddział psychiatryczny dla chorych somatycznie kod: 4710 (36 łózek), - oddział psychogeriatryczny kod: 4712 (16 łózek).
sandomierski	Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu: - oddział psychiatryczny ogólny kod: 4700 (60 łózek).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ksiąg Rejestrowych podmiotów leczniczych⁵

Oddziały psychiatryczne dla dzieci i młodzieży (kod: 4701)⁶

Jedyny istniejący w województwie oddział o profilu psychiatrycznym dla dzieci i młodzieży zlokalizowany jest na terenie Kielc przy ul. Kusocińskiego. Funkcjonuje on w strukturze Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy.

Rysunek 2. Rozmieszczenie oddziałów o profilu psychiatrycznym dla dzieci i młodzieży, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

⁵ Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy Księga Rejestrowa Nr 000000014609 W-26; Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu Księga Rejestrowa Nr 000000014784 W-26 (<https://rpwdl.csioz.gov.pl/RPM/Search>)

⁶ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz.U.2019.173)

Tabela 2. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w oddziałach psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020r.

Powiat	Świadczeniodawca
m. Kielce	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy, Kielce, ul. Kusocińskiego kod: 4701 (18 łózek)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

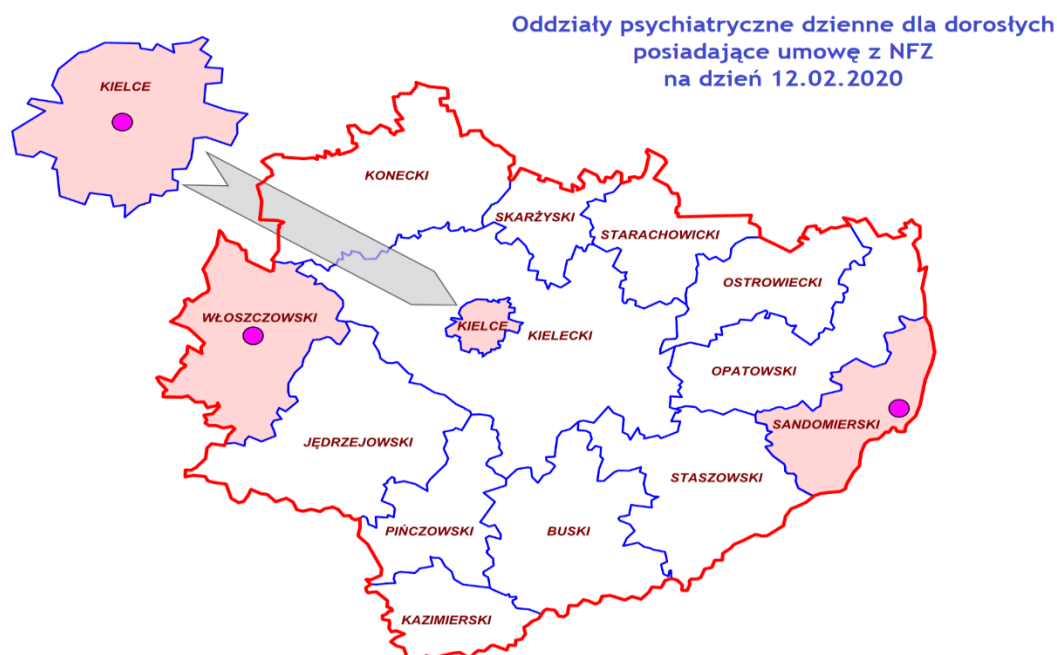
2.2. Dzienna psychiatryczna opieka zdrowotna

Dzienne oddziały psychiatryczne dla dorosłych (kod: 2700)

Funkcjonujące trzy dzienne oddziały psychiatryczne dla dorosłych zlokalizowane są w powiatach: włoszczowskim, sandomierskim oraz mieście Kielce.

Z uwagi na preferowaną deinstytucjonalizację psychiatrycznej opieki zdrowotnej, deficyt oddziałów dziennych występuje we wszystkich pozostałych powiatach.

Rysunek 3. Rozmieszczenie dziennych oddziałów psychiatrycznych, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

Tabela 3. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w dziennych oddziałach psychiatrycznych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Powiat	Świadczeniodawca
m. Kielce	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy
sandomierski	Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu (świadczenia dzienne psychiatryczne w Centrum Zdrowia Psychicznego)
włoszczowski	Zdzistaw Ogonek Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Nowe Życie"

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

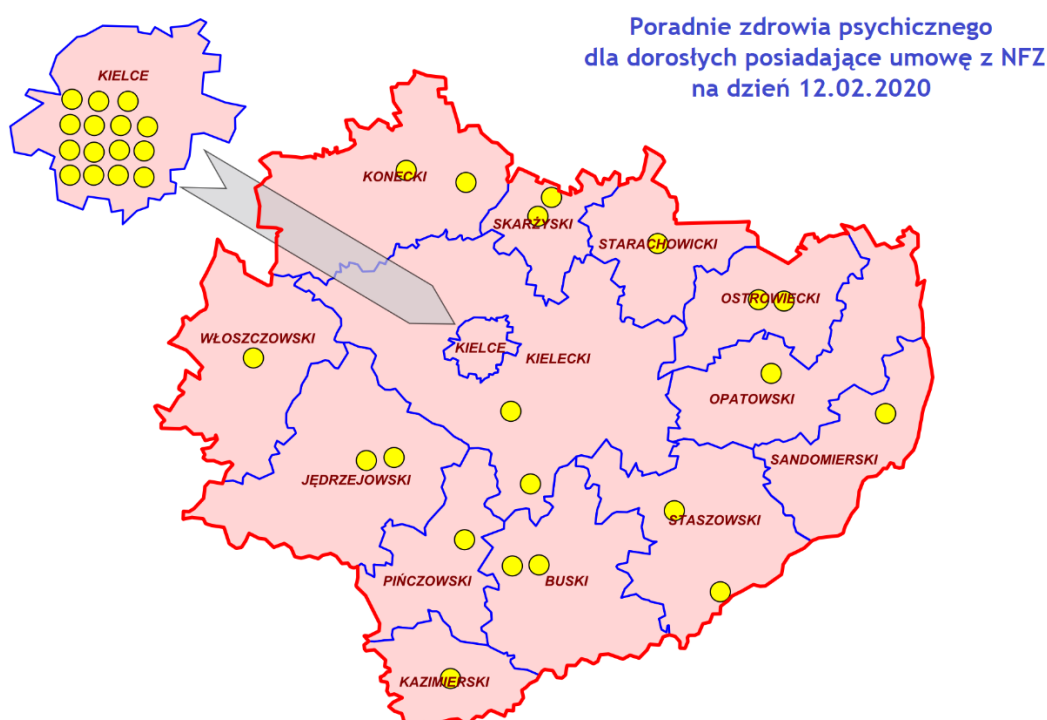
2.3. Ambulatoryjna psychiatryczna opieka zdrowotna

Poradnie zdrowia psychicznego dla dorosłych (kod: 1700)

Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonuje 35 poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych.

Zlokalizowane są one w każdym z powiatów, przy czym najwięcej jest ich w Kielcach - 15. W siedmiu powiatach funkcjonuje po dwie poradnie. W pozostałych sześciu - po jednej.

Rysunek 4. Rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

Tabela 4. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w poradniach zdrowia psychicznego dla dorosłych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Powiat	Świadczeniodawca
buski	Zespół Placówek Lecznictwa Ambulatoryjnego Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach
	Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Busku-Zdroju
jędrzejowski	Iwona Szwach Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej "Is-Med.-Ps"
	Tomasz Kałka "Tkmed" Przychodnia Specjalistyczna
kazimierski	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kazimierzy Wielkiej
kielecki	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy

	Szpital Powiatowy w Chmielniku
konecki	Zespół Opieki Zdrowotnej w Końskich
	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Stąporkowie
m. Kielce	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy
	Zespół Placówek Lecznictwa Ambulatoryjnego Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach
	Przychodnia "Syntonia"
	Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach
	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Kielcach
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Nadzieja Rodzinie" w Kielcach
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Promed" w Kielcach
	Centrum Medyczne "Crossmed - Profilaktyka, Diagnostyka, Terapia" w Kielcach
	PZU Zdrowie SA
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Metabolik" w Kielcach
	Przychodnia Rodzinna "Barwinek"
	Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska
	Hgh Clinic sp. z o.o.
Centrum Zdrowia Psychicznego "Biomed" w Kielcach (2 poradnie)	
opatowski	Szpital Św. Leona sp. z o.o. w Opatowie
ostrowiecki	Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych i Uzależnień "Eskulap" Kaczmarek, Potocka, Wiśniewski sp.p.
	ZETA MI sp. z o.o.
pińczowski	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej
sandomierski	Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu
skarżyski	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Psychomedica" Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Skarżysku-Kamiennej
	Obwód Lecznictwa Kolejowego Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Skarżysku-Kamiennej
starachowicki	Poradnia Psychiatryczno-Psychologiczna w Starachowicach
staszowski	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Centrum Medyczne" w Zawadzie
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego w Staszowie
włoszczowski	Zdzisław Ogonek Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Nowe Życie"

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

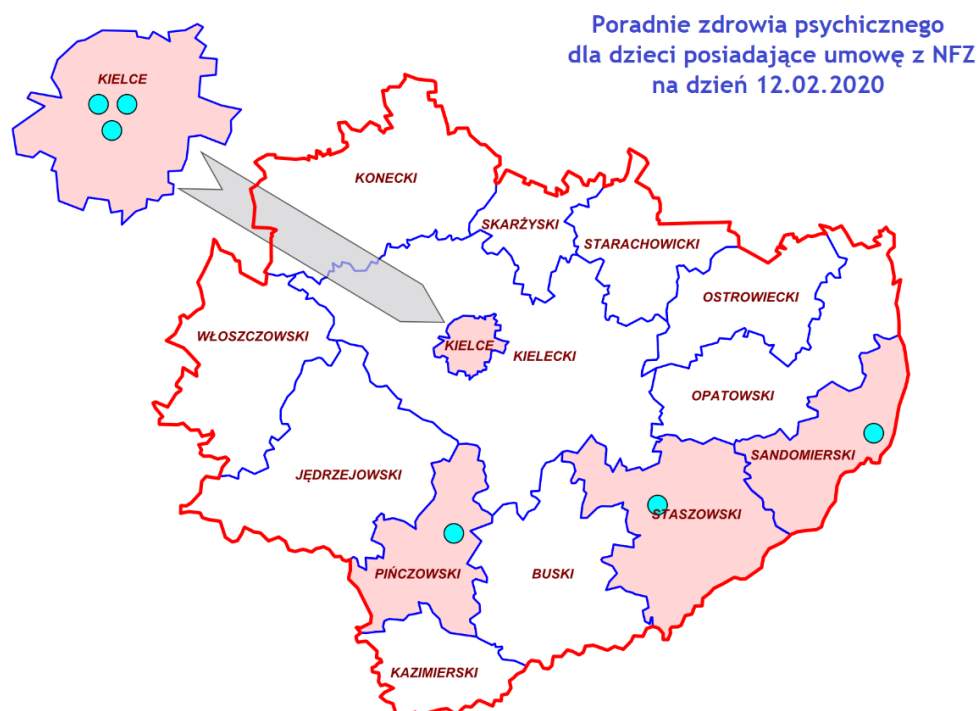
Poradnie zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (kod: 1701)

Spośród sześciu funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, połowa funkcjonuje na terenie Kielc.

Pozostałe poradnie funkcjonują w południowo-wschodniej i południowej części województwa.

Taka lokalizacja poradni powoduje, że mieszkańcy północnych i zachodnich powiatów, mają utrudniony dostęp do tego rodzaju świadczeń.

Rysunek 5. Rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

Tabela 5. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w poradniach zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Powiat	Świadczeniodawca
m. Kielce	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy
	Przychodnia "Syntonia"
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Nadzieja Rodzinie" w Kielcach
pińczowski	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej
sandomierski	Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu
staszowski	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

Zespoły leczenia środowiskowego (domowego) - (kod:2730)

Na terenie województwa funkcjonuje dziesięć zespołów leczenia środowiskowego.

Trzy spośród nich zlokalizowane są na terenie Kielc, cztery na terenie powiatów: skarżyskiego, starachowickiego i ostrowieckiego (2), a pozostałe trzy na terenie powiatów: pińczowskiego, buskiego i staszowskiego.

Taka lokalizacja zespołów powoduje, że mieszkańcy zachodnich powiatów pozbawieni są dostępu do środowiskowych świadczeń psychiatrycznych.

Rysunek 6. Rozmieszczenie zespołów leczenia środowiskowego, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

Tabela 6. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w zespołach leczenia środowiskowego w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Powiat	Świadczeniodawca
buski	Zespół Placówek Lecznictwa Ambulatoryjnego Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach
m. Kielce	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy
	Zespół Placówek Lecznictwa Ambulatoryjnego Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach
	Zespół Leczenia Środowiskowego w Kielcach
ostrowiecki	Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychicznych i Uzależnień "Eskulap" Kaczmarek, Potocka, Wiśniewski sp.p.
	ZETA MI sp. z o.o.
pińczowski	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej
skarżyski	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Psychomedica" Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Skarżysku-Kamiennej
starachowicki	Poradnia Psychiatryczno-Psychologiczna w Starachowicach
staszowski	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej

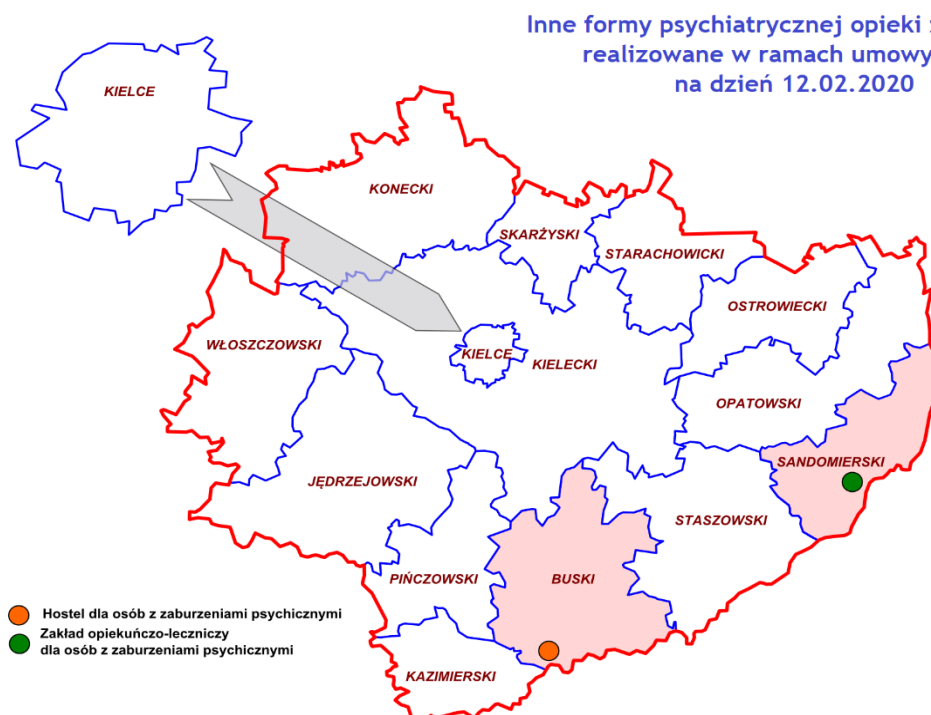
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

2.4. Inne formy psychiatrycznej opieki zdrowotnej

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje w ramach umowy ze Świętokrzyskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia w Kielcach, jeden hostel i jeden zakład opiekuńczo-leczniczy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Liczba tego typu placówek jest dalece niewystarczająca w odniesieniu do potrzeb.

Rysunek 7. Rozmieszczenie innych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

Tabela 7. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w innych formach psychiatrycznej opieki zdrowotnej w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.

Powiat	Świadczeniodawca	Hostel dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Zakład opiekuńczo-leczniczy dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi
buski	Zespół Placówek Lecznictwa Ambulatoryjnego Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach	X	
sandomierski	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medyk" w Koprzywnicy		X

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

2.5. Centra zdrowia psychicznego

W programie pilotażowym, którego celem jest przetestowanie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej opartego na centrach zdrowia psychicznego (CZP), w województwie świętokrzyskim wskazane zostały dwa podmioty lecznicze⁷. Są to:

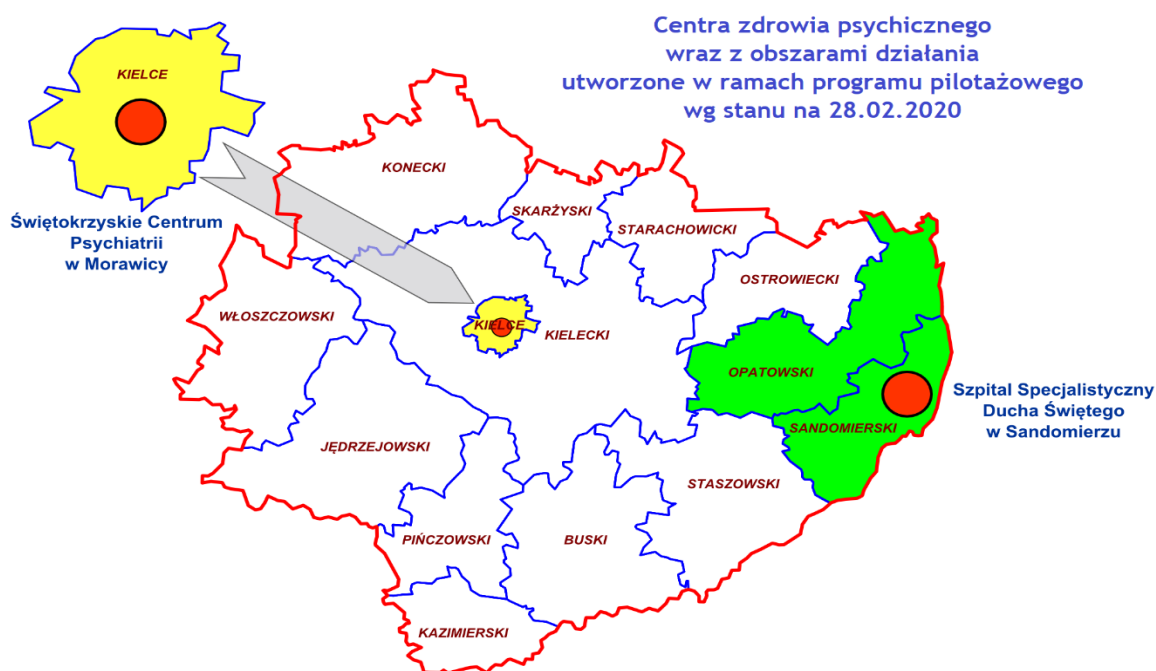
- 1) Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu - od 1 sierpnia 2018 r.,
- 2) Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy w lokalizacji Kielce ul. Kusocińskiego - od 2 stycznia 2020 r.

Obszary ich działania obejmują odpowiednio:

- powiaty sandomierski i opatowski - Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu,
- miasto Kielce - Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy.

Świadczenia opieki zdrowotnej w ramach pilotażu udzielane mogą być nie później niż do dnia 30 czerwca 2021 r. Następnie, do końca 2021 r., dokonana zostanie ocena wyników przedmiotowego pilotażu w skali kraju.

Rysunek 8. Realizatorzy programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego wraz z obszarami działania wg stanu na dzień 28 lutego 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego⁸

⁷ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego (Dz.U.2018.852 z późn. zm.)

⁸ Dz.U.2018.852 z późn. zm.

2.6. Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży

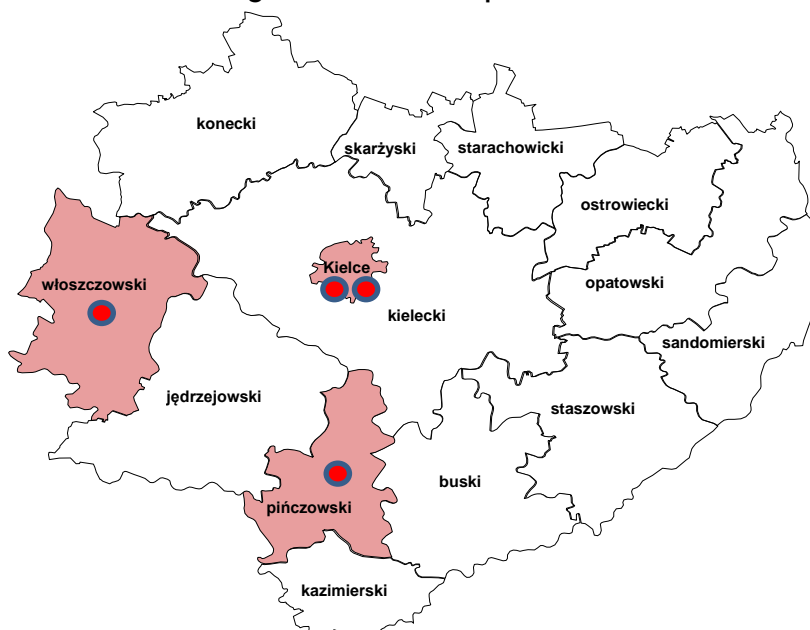
Ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży - I poziom referencyjny

Od 1 kwietnia 2020 roku na terenie województwa świętokrzyskim funkcjonują cztery ośrodki środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.

Dwa spośród nich zlokalizowane są na terenie miasta Kielce oraz po jednym w powiecie pińczowskim i włoszczowskim.

Taka lokalizacja ośrodków stanowiących I poziom referencyjny opieki psychiatrycznej skierowanej do dzieci i młodzieży powoduje, że dzieci i młodzież zamieszkująca większość powiatów ma utrudniony dostęp do poradni psychologicznej finansowanej ze środków publicznych.

Rysunek 9. Rozmieszczenie ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (I poziom referencyjny) wraz z obszarami działania wg stanu na dzień 1 października 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ⁹

Tabela 8. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w ośrodkach środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (I poziom referencyjny) w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 1 października 2020 r.

Powiat	Świadczeniodawca
m. Kielce	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach
	CENTERMED Kielce sp. z o. o. w Kielcach
pińczowski	PROMEDIC Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej w Pińczowie
włoszczowski	NZOZ „Nowe Życie - I. Ogonek, Z. Ogonek spółka jawna we Włoszczowie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ŚOW NFZ

⁹ Narodowy Fundusz Zdrowia, Informator o umowach:

<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Provider/SearchResults?Year=2020&Branch=13&ServiceType=04&Code=&Name=&City=&Nip=&Regon=&Product=04.9901.400.03>

2.7. Zasoby kadrowe psychiatrycznej opieki zdrowotnej

Lekarze psychiatry oraz lekarze psychiatry dzieci i młodzieży

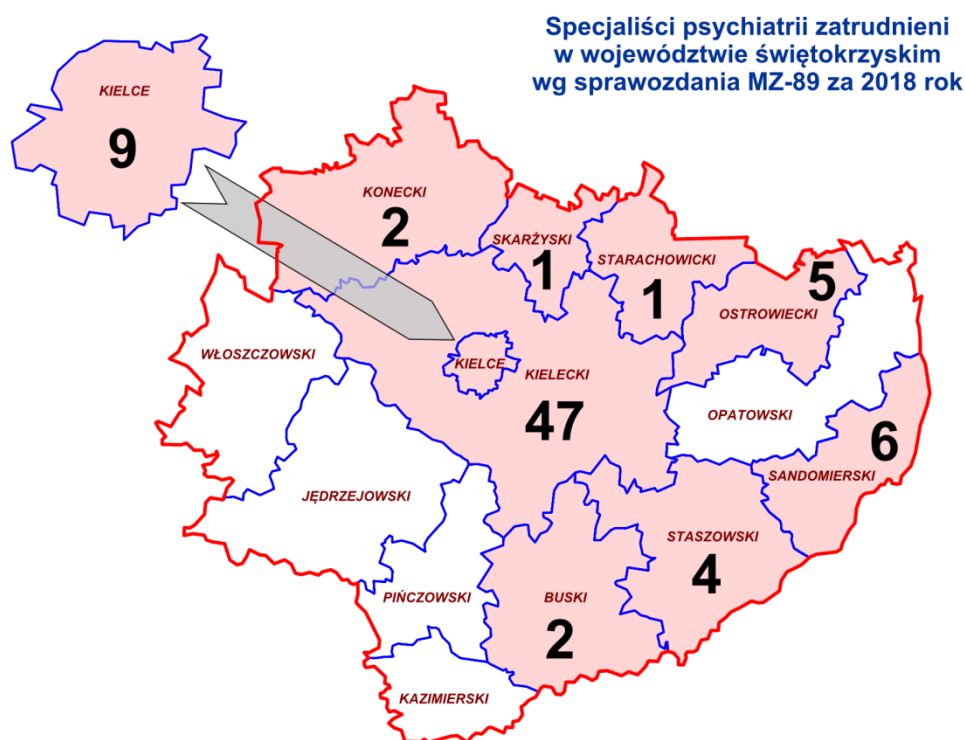
Według sprawozdania MZ-89 za rok 2018, w województwie świętokrzyskim zatrudnionych było łącznie 82 lekarzy psychiatrów, w tym pięciu lekarzy psychiatrów dzieci i młodzieży.

Wskaźnik liczby lekarzy psychiatrów przypadających na 10 tysięcy ludności wynosił 0,66 i był wyższy od wskaźnika ogólnopolskiego wynoszącego 0,6. Pomimo tego, liczba lekarzy psychiatrów zatrudnionych w województwie świętokrzyskim jest zbyt mała w stosunku do potrzeb.

Najwięcej lekarzy psychiatrów dla dorosłych (47) zostało wykazanych w powiecie kieleckim, co związane jest z funkcjonowaniem na jego terenie Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy.

W pięciu powiatach, wg sprawozdania MZ-89, nie został wykazany żaden lekarz.

Rysunek 10. Liczba i rozmieszczenie specjalistów psychiatrii w roku 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach¹⁰

¹⁰ Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach, „Sytuacja zabezpieczenia opieki zdrowotnej w województwie świętokrzyskim za 2018 rok”, Kielce 2019; https://wczp.kielce.uw.gov.pl/ftp/pliki/wczp/sm/pub/Biuletyn_kolorowy_za_2018_rok.pdf (Dostęp: 20.02.2020)

W przypadku lekarzy psychiatrów dla dzieci i młodzieży, czterech lekarzy wykazano w Kielcach, a jednego w powiecie sandomierskim.

Rysunek 11. Liczba i rozmieszczenie specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży w roku 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach

Pielęgniarki psychiatryczne

Według sprawozdania MZ-89 za rok 2018, w województwie świętokrzyskim zatrudnionych było 134 pielęgniarek i pielęgniarzy psychiatrycznych.

Najwięcej kadry pielęgniarskiej zostało wykazanych w powiatach, w których funkcjonują podmioty lecznicze udzielające stacjonarnych świadczeń psychiatrycznych tj.: w powiecie kieleckim - 107 osób, w Kielcach - 10 osób oraz w powiecie sandomierskim 9 osób.

W sześciu powiatach nie wykazano pielęgniarek/pięgniarzy psychiatrycznych.

Podobnie jak w przypadku lekarzy, także w przypadku personelu pielęgniarskiego, niepokojąca jest wysoka średnia wieku pracujących w zawodzie.

Rysunek 12. Liczba i rozmieszczenie pielęgniarek psychiatrycznych w roku 2018

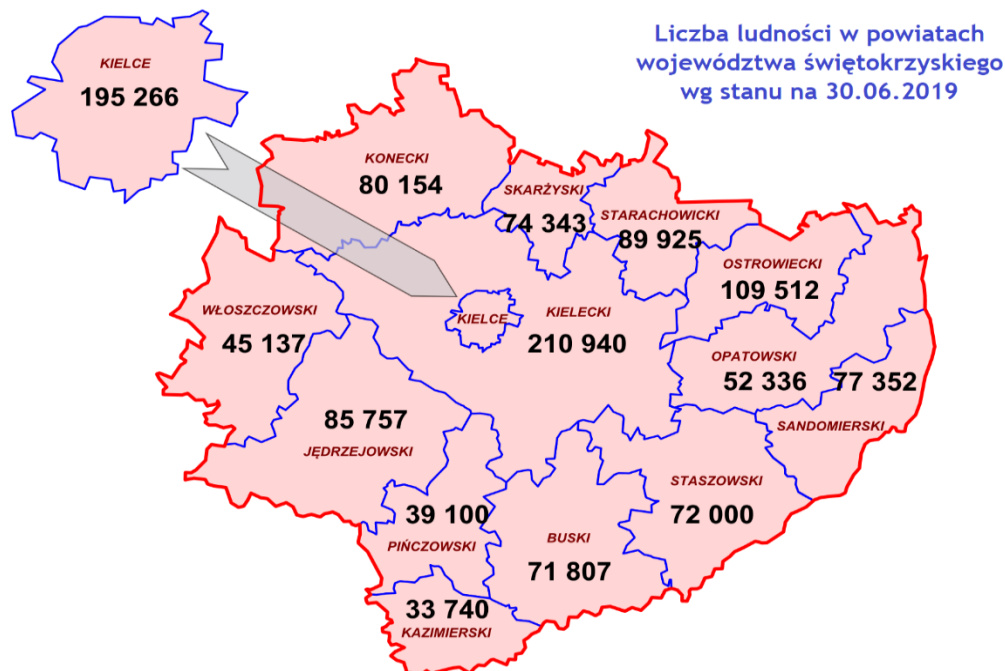
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach

3. Demografia województwa świętokrzyskiego

Liczba ludności województwa świętokrzyskiego według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r. wynosiła 1 237 369 osób. Oznacza to spadek w odniesieniu do stanu na koniec 2017 roku o 10 363 osoby.

Spadek liczby mieszkańców województwa świętokrzyskiego nie wpłynął na założenia dotyczące docelowej liczby centrów zdrowia psychicznego w regionie, określonej wcześniej w *Regionalnym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018-2022*.

Rysunek 13. Liczba ludności w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego wg stanu na dzień 30 czerwca 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego¹¹

Tabela 9. Ludność województwa świętokrzyskiego wg stanu na dzień 30 czerwca 2019 r.

Powiat	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
buski	71 807	35 035	36 772	19 818	9 307	10 511	51 989	25 728	26 261
jędrzejowski	85 757	42 438	43 319	25 275	12 154	13 121	60 482	30 284	30 198
kazimierski	33 740	16 596	17 144	7 167	3 412	3 755	26 573	13 184	13 389
kielecki	210 940	105 141	105 799	19 049	9 371	9 678	191 891	95 770	96 121
konecki	80 154	39 489	40 665	27 950	13 383	14 567	52 204	26 106	26 098
opatowski	52 336	26 036	26 300	11 035	5 286	5 749	41 301	20 750	20 551
ostrowiecki	109 512	52 497	57 015	74 620	35 238	39 382	34 892	17 259	17 633
pińczowski	39 100	19 308	19 792	11 681	5 607	6 074	27 419	13 701	13 718
sandomierski	77 352	37 680	39 672	27 735	13 083	14 652	49 617	24 597	25 020
skarżyski	74 343	35 824	38 519	53 415	25 467	27 948	20 928	10 357	10 571
starachowicki	89 925	43 562	46 363	51 412	24 440	26 972	38 513	19 122	19 391
staszowski	72 000	35 634	36 366	27 813	13 540	14 273	44 187	22 094	22 093
włoszczowski	45 137	22 583	22 554	9 985	4 789	5 196	35 152	17 794	17 358
Kielce	195 266	91 481	103 785	195 266	91 481	103 785	0	0	0
Razem	1 237 369	603 304	634 065	562 221	266 558	295 663	675 148	336 746	338 402

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

¹¹ <http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx> (Dostęp: 14.02.2020)

4. Kierunki rozwoju psychiatrycznej opieki zdrowotnej w województwie świętokrzyskim

Założenia ogólne

Zgodnie z Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 - 2022 konieczność zapewniania osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb wiąże się między innymi z:

- 1) upowszechnieniem środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej,
- 2) upowszechnieniem zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
- 3) skoordynowaniem dostępnych form opieki i pomocy.

Realizując powyższe cele samorządy województw zobowiązane zostały do opracowania, we współpracy z samorządami powiatów, dokumentu stanowiącego element regionalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, który będzie określał strategię rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego uwzględniającą w szczególności:

- 1) mapy potrzeb zdrowotnych w zakresie CZP zapewniających kompleksową opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi na określonym obszarze terytorialnym oraz
- 2) przemieszczenie ogólnych oddziałów psychiatrycznych (kod: 4700) z wojewódzkich szpitali monospecjalistycznych do lokalnych szpitali wielospecjalistycznych lub ich tworzenia w lokalnych szpitalach wielospecjalistycznych.

Zgodnie z art.19 ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw, poszczególne edycje map potrzeb zdrowotnych obowiązujących do dnia 31 grudnia 2021 roku, będą sporządzane przez ministra właściwy do spraw zdrowia. Mają one dotyczyć wyłącznie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia szpitalnego¹². Żadna z map potrzeb zdrowotnych opublikowana dotychczas przez Ministerstwo Zdrowia¹³ nie została jednak poświęcona Centrom Zdrowia Psychicznego.

W związku z powyższym wskazując kierunki rozwoju psychiatrycznej opieki zdrowotnej w województwie świętokrzyskim positkowano się wytycznymi wskazanymi w następujących aktach prawnych:

- 1) rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 - 2022 - rozdział 4 „Zalecane rozwiązania organizacyjne w psychiatrycznej opiece zdrowotnej” (Dz.U.2017.458),
- 2) rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego (Dz.U.2018.852 z późn. zm.),

¹² Ustawa z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw. Dz.U.2014.1138 z późn. zm.

¹³ Baza Analiz Systemowych i Wdrożeniowych Ministerstwa Zdrowia <http://mpz.mz.gov.pl/mapa/mapy/woj-swietokrzyskie/>

- 3) rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U.2019.1285 z późn. zm.)
- 4) zarządzeniu nr 7/2020/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień¹⁴.

Centra Zdrowia Psychicznego dla dorosłych (CZP)

Zgodnie z art.5a ustawy o ochronie zdrowia psychicznego¹⁵ **centrum zdrowia psychicznego (CZP) zapewnia kompleksową opiekę zdrowotną** nad osobami z zaburzeniami psychicznymi na określonym obszarze terytorialnym w formie pomocy doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej.

Centrum realizuje środowiskową opiekę psychiatryczną, której celem jest:

- 1) poprawa jakości leczenia psychiatrycznego - jego dostępności, ciągłości, kompleksowości, dostosowania do potrzeb, możliwej do osiągnięcia skuteczności i godziwości warunków świadczenia pomocy,
- 2) pomoc chorym w odzyskiwaniu zdrowia, pozycji społecznej, oczekiwanej jakości życia,
- 3) tworzenie warunków do społecznej integracji osób z zaburzeniami psychicznymi oraz przeciwdziałanie stygmatyzacji i wykluczeniu,
- 4) ograniczenie rozmiarów i negatywnych skutków hospitalizacji,
- 5) uruchomienie inicjatyw i zasobów lokalnej społeczności na rzecz ochrony zdrowia psychicznego.

CZP dla dorosłych tworzy się w celu zapewnienia opieki, docelowo na **obszarze zamieszkałym przez nie więcej niż 200 tys. mieszkańców** z zastrzeżeniem, że liczba ta może być odpowiednio dostosowana do szczególnych uwarunkowań terytorialnych występujących na danym obszarze lub innych okoliczności uzasadniających inną liczbę mieszkańców. Gęstość sieci (roz rozmieszczenie) CZP oraz zasięg ich terytorialnej odpowiedzialności określa plan umiejscowienia CZP.

Centrum **udziela świadczeń** opieki zdrowotnej w warunkach:

- 1) stacjonarnych:
 - a) psychiatrycznych,
 - b) w miejscu udzielania pomocy doraźnej,
- 2) dziennych psychiatrycznych,
- 3) ambulatoryjnych - psychiatrycznych i leczenia środowiskowego (domowego).

¹⁴ Narodowy Fundusz Zdrowia. Zarządzenia Prezesa NFZ: <https://www.nfz.gov.pl/zarzadzenia-prezesa/zarzadzenia-prezesa-nfz/zarzadzenie-nr-72020dsoz,7116.html>

¹⁵ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U.2020.685)

Świadczeniodawca prowadzący Centrum dla dorosłych powinien posiadać **następujące komórki organizacyjne**, potwierdzone wpisem w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą¹⁶:

- 1) 4700 Oddział psychiatryczny (ogólny),
- 2) 2700 Oddział dzienny psychiatryczny (ogólny),
- 3) 1700 Poradnię zdrowia psychicznego,
- 4) 2730 Zespół leczenia środowiskowego (domowego).

W skład Centrum mogą wchodzić także inne komórki organizacyjne udzielające świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu opieki psychiatrycznej.

Komórki organizacyjne wchodzące w skład Centrum muszą być zlokalizowane na obszarze działania Centrum.

Oddział psychiatryczny (kod: 4700) i miejsce udzielania pomocy doraźnej mogą być zlokalizowane poza obszarem działania Centrum, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia odpowiedniej dostępności publicznym transportem zbiorowym, jednak nie dalej niż w warunkach bliskiego dostępu. **Świadczenia oddziału psychiatrycznego i pomocy doraźnej mogą być udzielane przez podwykonawcę udzielającego świadczeń na zlecenie świadczeniodawcy prowadzącego Centrum.**

W Centrum w ramach poradni zdrowia psychicznego organizuje się **Punkt Zgłoszeniowo - Konsultacyjny (PZK)**. W zależności od potrzeb organizuje się jeden lub kilka PZK. Na jeden PZK nie powinno przypadać więcej niż 80 tysięcy świadczeniobiorców powyżej 18. roku życia. Zadaniem PZK jest:

- 1) udzielanie informacji o zakresie działania Centrum i możliwości uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej,
- 2) przeprowadzenie wstępnej oceny potrzeb zdrowotnych osób zgłaszających się do PZK, uzgodnienie wstępnego planu postępowania terapeutycznego oraz udzielenie możliwego wsparcia w zakresie ustalonych potrzeb,
- 3) uzgodnienie terminu przyjęcia i wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia psychiatrycznego, w przypadkach pilnych nie później niż 72 godziny od zgłoszenia,
- 4) w przypadkach tego wymagających wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia z zakresu pomocy społecznej,
- 5) udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnia zdrowia psychicznego oraz PZK udzielają świadczeń opieki zdrowotnej co najmniej od poniedziałku do piątku, poza dniami ustawowo wolnymi od pracy, w godzinach od 8⁰⁰ do 18⁰⁰.

Centrum ściśle współdziała, w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych i społecznych pacjentów, z podmiotami zlokalizowanymi na terenie swojego

¹⁶ część VIII kodu resortowego zgodnego z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r, w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz.U.2019.173)

działania, które świadczą oparcie społeczne, aktywizację społeczno-zawodową i inne aktywności pomocowe.

Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży

Przyjęty model systemu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży ma umożliwić prowadzenie pomocy dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin na trzech poziomach:

1) **I poziom** referencyjny -

Ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży, w strukturze którego znajduje się poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży.

Ośrodek powinien być zlokalizowany w **każdym powiecie**, udzielając świadczeń zdrowotnych na rzecz dzieci i młodzieży.

2) **II poziom** referencyjny -

Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w skład, którego **wchodzi**:

1. poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (kod: 1701),
2. oddział dzienny psychiatryczny rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży - co najmniej 15 miejsc (kod:2703).

3) **III poziom** referencyjny -

Ośrodek Wysokospecjalistycznej Całodobowej Opieki Psychiatrycznej w skład, którego **wchodzi**:

1. poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (kod: 1701),
2. izba przyjęć (kod: 4900) w lokalizacji z osobnym działem przyjęć lub szpitalny oddział ratunkowy (kod: 4902) z osobnym działem przyjęć lub osobny dział przyjęć,
3. oddział psychiatryczny dla dzieci i młodzieży (kod: 4701).

4.1. Rozwój sieci centrów zdrowia psychicznego

Biorąc pod uwagę, założenia wynikające z obowiązujących aktów prawnych, przyjęto, że:

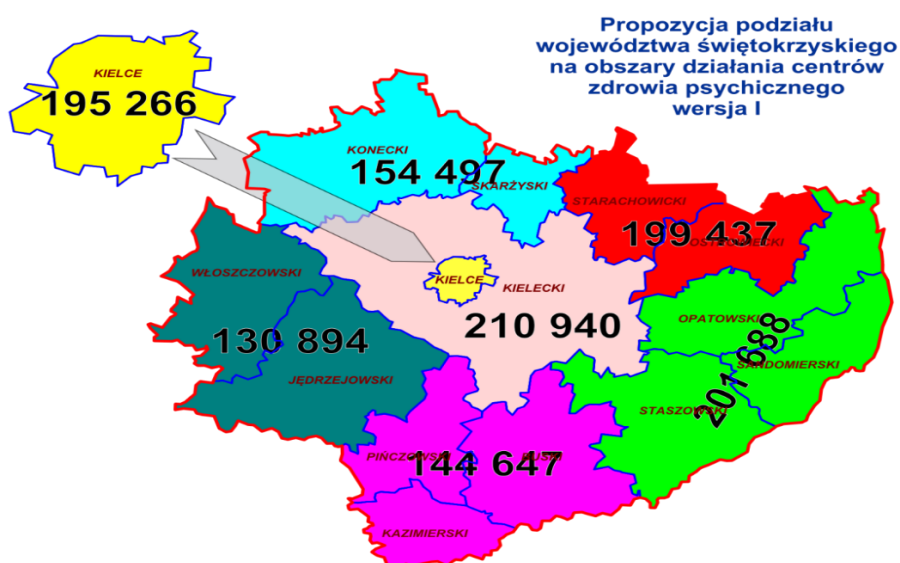
- 1) obszary działania przyszłych **CZP dla dorosłych** powinny obejmować od dwóch do trzech sąsiadujących ze sobą powiatów. Jednocześnie powiat kielecki oraz miasto Kielce, ze względu na swój potencjał oraz liczbę mieszkańców, będą stanowiły samodzielne obszary działania CZP dla dorosłych.
- 2) obszary działania **CZP dla dzieci i młodzieży** (II poziom referencyjny) powinny obejmować od 4 do 5 (wersja I) lub od 6 do 8 (wersja II) sąsiadujących ze sobą powiatów.

Niniejsze rekomendacje, zgodnie z zapisami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 - 2022, objęte zostały konsultacjami ze wszystkimi samorządami powiatowymi województwa.

Ostateczna liczba i zasięg obszarów działania centrów zdrowia psychicznego, będą zależeć od wzajemnej woli i ustaleń zainteresowanych powiatów. W przyszłości powinny one znaleźć ścisłe odzwierciedlenie w sposobie kontraktowania świadczeń zdrowotnych udzielanych w CZP przez Świętokrzyski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

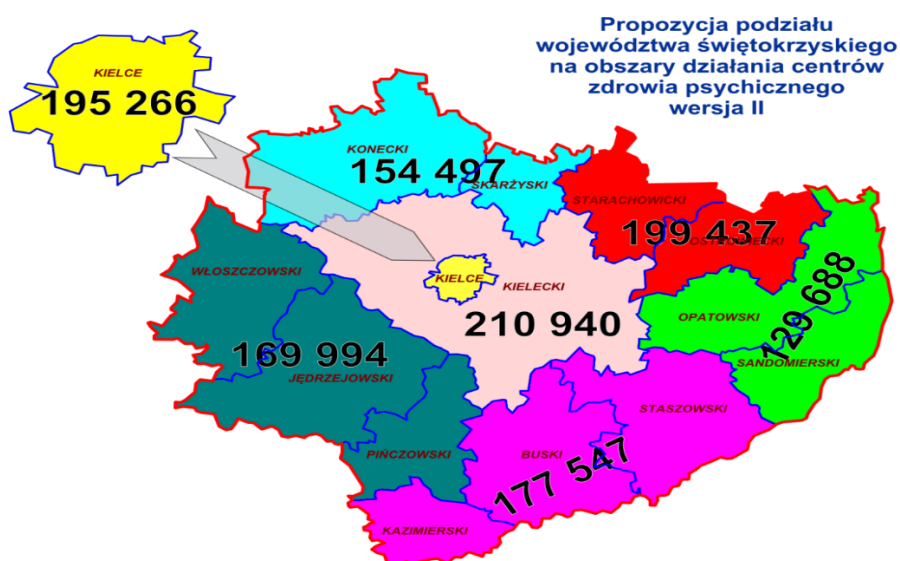
Poniżej zarekomendowano po dwie propozycje zasięgów działania centrów zdrowia psychicznego dla dorosłych oraz centrów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży.

Rysunek 14. Rekomendowane obszary odpowiedzialności centrów zdrowia psychicznego dla dorosłych - wersja I

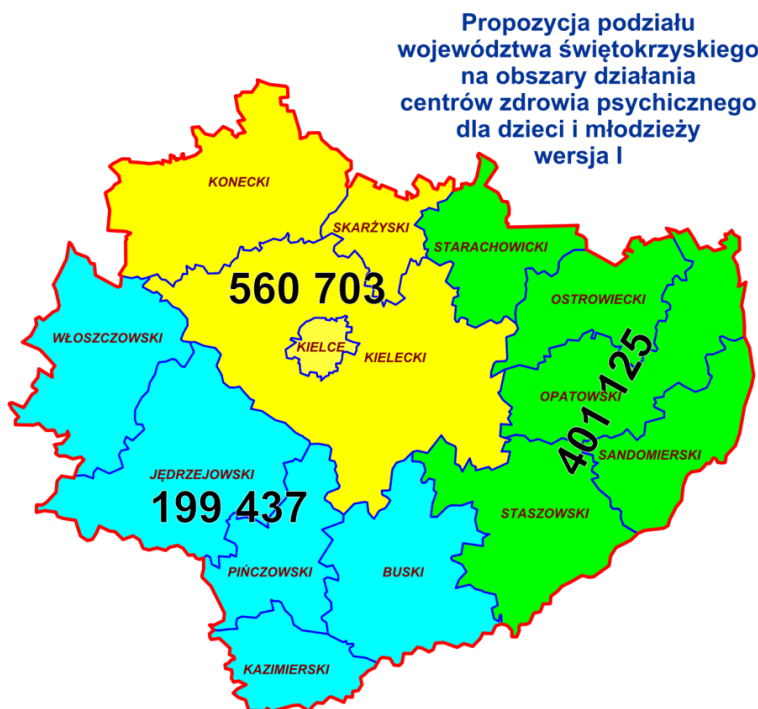
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 15. Rekomendowane obszary odpowiedzialności centrów zdrowia psychicznego dla dorosłych - wersja II

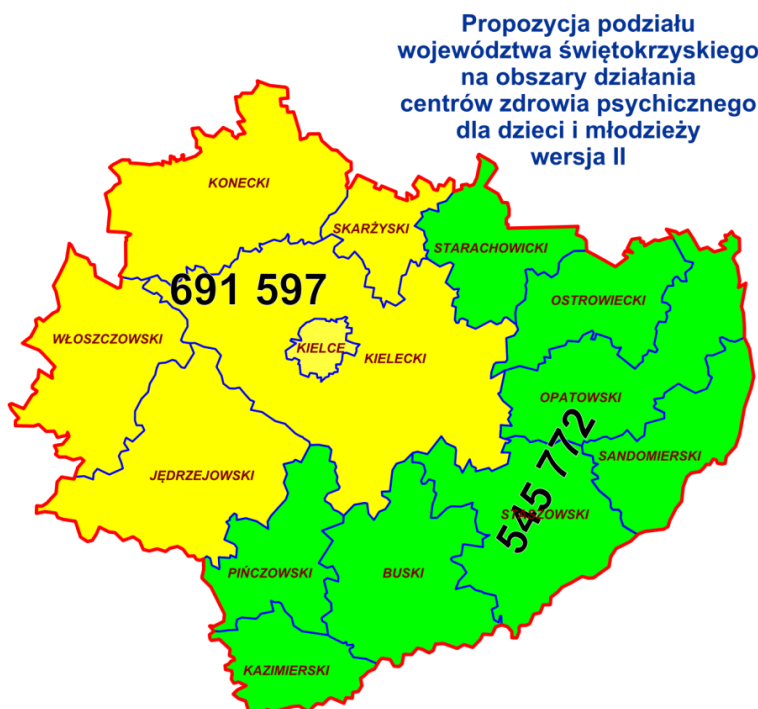
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 16. Rekomendowane obszary odpowiedzialności centrów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (II poziom referencyjny)- wersja I

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 17. Rekomendowane obszary odpowiedzialności centrów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (II poziom referencyjny)- wersja II

Źródło: opracowanie własne

4.2. Rozwój ambulatoryjnej psychiatrycznej opieki zdrowotnej

W celu zwiększenia dostępności do ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej, rekomenduje się następujące kierunki działań:

1. zwiększenie liczby poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych (kod: 1700), tak aby w każdym powiecie dostępność do nich była zbliżona do średniej dostępności w województwie;
2. zwiększenie liczby poradni psychologicznych dla dzieci i młodzieży, tak aby co najmniej jedna działała w każdym powiecie (I poziom referencyjny);
3. zwiększenie liczby poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (kod: 1701), tak aby co najmniej jedna działała w obszarze funkcjonowania CZP dla dzieci i młodzieży (II poziom referencyjny);
4. zwiększenie liczby zespołów leczenia środowiskowego (domowego) dla dorosłych (kod: 2730);
5. sformalizowanie współpracy placówek ambulatoryjnej psychiatrycznej opieki zdrowotnej z ośrodkami interwencji kryzysowej w powiatach i mieście Kielce.

4.3. Rozwój dziennej psychiatrycznej opieki zdrowotnej

W celu zwiększenia dostępności do dziennej opieki psychiatrycznej, rekomenduje się następujące kierunki działań:

1. zwiększenie liczby funkcjonujących oddziałów dziennych psychiatrycznych (ogólnych) dla dorosłych (kod 2700), tak aby w każdym powiecie działał co najmniej jeden oddział dzienny dla dorosłych;
2. utworzenie oddziałów dziennych psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży (kod: 2703), tak aby co najmniej jeden działał w obszarze funkcjonowania CZP dla dzieci i młodzieży (II poziom referencyjny);
3. tworzenie ośrodków (zespołów) psychiatrycznej opieki pozaszpitalnej, które powinny być równomiernie rozmieszczone na terenie województwa, w tym hosteli dla osób z zaburzeniami psychicznymi (kod: 2720) lub z podwójną diagnozą.

4.4. Rozwój stacjonarnej psychiatrycznej opieki zdrowotnej

W celu zwiększenia dostępności do stacjonarnej opieki psychiatrycznej, rekomenduje się następujące kierunki działań:

1. tworzenie oddziałów psychiatrycznych (ogólnych kod: 4700) w szpitalach powiatowych;
2. poszerzanie bazy łóżkowej rehabilitacji psychiatrycznej.

4.5. Rozwój długoterminowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej

W celu zwiększenia dostępności do długoterminowej opieki psychiatrycznej, rekomenduje się następujące kierunki działań:

1. tworzenie zakładów długoterminowej opieki psychiatrycznej, które powinny być równomiernie rozmieszczone na terenie województwa.

4.6. Zwiększenie zasobów kadrowych psychiatrycznej opieki zdrowotnej

W celu zapewnienia odpowiedniej liczby personelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej, rekomenduje się następujące kierunki działań:

1. dążenie do zwiększania zatrudnienia psychologów, w szczególności klinicznych, lekarzy posiadających specjalizację w zakresie psychiatrii oraz psychiatrii dzieci i młodzieży, psychoterapeutów oraz pielęgniarek posiadających specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego;
2. zwiększenie naboru lekarzy na specjalizacje w zakresie psychiatrii oraz w zakresie psychiatrii dzieci i młodzieży;
3. zwiększenie naboru pielęgniarek na specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego;
4. zwiększenie dostępności do innych, niż specjalizacje, form doskonalenia zawodowego pracowników psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

4.7. Podsumowanie

Realizacja powyższych kierunków działań uwarunkowana jest w dużej mierze:

- ✓ sposobem kontraktowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczeń zdrowotnych z zakresu psychiatrii,
- ✓ możliwościami inwestycyjnymi samorządów powiatowych, samorządu województwa oraz innych podmiotów zaangażowanych w rozwój opieki psychiatrycznej,
- ✓ aktywnością organizacji pozarządowych,
- ✓ wzrostem zainteresowania kształceniem w zawodach medycznych mających zastosowanie w psychiatrycznej opiece zdrowotnej.

Poprawa jakości psychiatrycznej opieki zdrowotnej uwarunkowana jest natomiast:

- prawidłowym rozmieszczeniem podmiotów leczniczych,
- rozbudową infrastruktury,
- zapewnieniem w istniejącej infrastrukturze właściwych warunków funkcjonalno-technicznych oraz
- zapewnieniem ciągłości opieki psychiatrycznej, poczynając od profilaktyki zdrowotnej, opieki ambulatoryjnej, środowiskowej i stacjonarnej, po szybki przepływ informacji o chorym opuszczającym oddział psychiatryczny do

jednostek opieki zdrowotnej i pomocy społecznej zlokalizowanych w środowisku zamieszkania pacjenta.

Barierą w realizacji kierunków dostosowania opieki psychiatrycznej do zalecanych rozwiązań może być liczba zatrudnionego personelu medycznego, w tym lekarzy posiadających specjalizację w zakresie psychiatrii oraz w zakresie psychiatrii dzieci i młodzieży, a także liczba personelu w innych zawodach niezbędnych do sprawnego funkcjonowania psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Zasadniczym podejściem w rozwiązywaniu problemów zdrowia psychicznego powinna być opieka środowiskowa współpracująca ściśle z oddziałami psychiatrycznymi na rzecz aktywnego leczenia oraz wielopłaszczyznowej rehabilitacji i oparcia społecznego. Stąd potrzeba propagowania idei psychiatrii środowiskowej i jej znaczenia w powrocie osób z zaburzeniami psychicznymi do pełnienia ról społecznych.

5. Finansowanie programu

Realizacja kierunków działań zawartych w niniejszym programie, należy do grupy zadań własnych poszczególnych jednostek samorządu i powinna być finansowana ze środków będących w ich dyspozycji.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020 Instytucja Zarządzająca tym Programem przeznaczyła na wsparcie rozwoju opieki psychiatrycznej łącznie 47,3 mln złotych. Natomiast dofinansowanie, w łącznej wysokości 24,7 mln złotych, uzyskało 6 pozytywnie ocenionych projektów.

Tabela 10. Wsparcie finansowe rozwoju opieki psychiatrycznej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020¹⁷

źródło	nr i przedmiot konkursu	data ogłoszenia i zakończenia naboru wniosków	dostępna alokacja (UE + budżet państwa)	zawarte umowy			
				beneficjent	nr projektu	zakres projektu	kwota dofinansowania w złotych
EFS	RPSW.09.02.03-IZ.00-26-223/18 Deinstytucjonalizacja usług opieki medycznej nad osobami niesamodzielnymi - zależnymi z powodu zaburzeń psychicznych i/lub uzależnienia od alkoholu i/lub uzależnienia od substancji psychoaktywnych.	08.11.2018. 10.01.2019.	15 761 260,00	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	RPSW.09.02.03-26-0017/18	Hostel dla dorosłych, uzależnionych od alkoholu w Kielcach (14 miejsc, leczenie 70 osób)	2 438 367,19
				Klasztor Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów)	RPSW.09.02.03-26-0016/18	Hostel dla dorosłych, uzależnionych od alkoholu oraz dla uzależnionych od środków psychoaktywnych w Połańcu (10 miejsc, leczenie 40 osób)	673 933,10

¹⁷ Serwis RPOWŚ na lata 2014 - 2020 <http://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/skorzystaj/zobacz-ogloszenia-i-wyniki-naborow-wnioskow>

EFS	RPSW.09.02.03-IZ.00-26-270/19 Deinstytucjonalizacja usług opieki medycznej nad osobami niesamodzielnymi - zależnymi z powodu zaburzeń psychicznych i/lub uzależnienia od alkoholu i/lub uzależnienia od substancji psychoaktywnych.	10.07.2019. 06.09.2019.	9 250 000,00	Żaden ze złożonych wniosków nie spełniał kryteriów pozwalających na przyznanie dofinansowania		0,00	
EFS	RPSW.09.02.03-IZ.00-26-288/20 Deinstytucjonalizacja usług opieki medycznej nad osobami niesamodzielnymi - zależnymi z powodu zaburzeń psychicznych i/lub uzależnienia od alkoholu i/lub uzależnienia od substancji psychoaktywnych.	04.12.2019. 24.01.2020	5 550 000,00	Stowarzyszenie PROREW	RPSW.09.02.03-26-0001/20	Hostel dla dorosłych, uzależnionych od alkoholu oraz dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Bielinach (24 miejsca, leczenie 125 osób)	3 540 188,71
				Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	RPSW.09.02.03-26-0003/20	Hostele dla dorosłych, uzależnionych od środków psychoaktywnych: - w Kielcach (utworzenie 6 miejsc i dofinansowanie 12 istniejących miejsc, leczenie 54 osób) oraz - w Pałęgach (dofinansowanie 25 istniejących miejsc, leczenie 75 osób)	2 956 363,57
EFRR	RPSW.07.03.00-IZ.00-26-200/18 Wsparcie regionalnych podmiotów leczniczych, które realizują kompleksową opiekę zdrowotną na rzecz osób dorosłych i/lub dzieci oraz młodzieży z zaburzeniami psychicznymi.	23.05.2018. 07.11.2018	16 764 705,88	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy	RPSW.07.03.00-26-0001/18	Rozwój infrastruktury na rzecz zapewnienia kompleksowej opieki nad pacjentami z zaburzeniami psychicznymi	6 013 426,00
				Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu	RPSW.07.03.00-26-0004/18	Realizacja pierwszego etapu budowy budynku oraz zakup sprzętu medycznego dla Sandomierskiego Centrum Zdrowia Psychicznego	9 160 624,82
RAZEM dostępna alokacja:			47 325 965,88	Razem przyznane dofinansowanie:		24 782 903,39	

Źródło: opracowanie własne na podstawie ogłoszonych wyników naboru wniosków w ramach RPOWŚ na lata 2014 - 2020

Przewiduje się również wsparcie finansowe ze środków Unii Europejskiej w ramach kolejnego okresu programowania tj. w latach 2021 - 2027. W chwili obecnej trwa procedowanie Umowy Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021 - 2027 w Polsce¹⁸. Zgodnie z jej założeniami, działania na rzecz zdrowia realizowane będą w ramach Celu 4 Polityki „Europa o silniejszym wymiarze społecznym”. Planuje się, że zakres wsparcia obejmował będzie między innymi:

- ✓ wspieranie dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych w priorytetowych dziedzinach medycyny, wynikających z potrzeb epidemiologicznych (np. medycyna ratunkowa, psychiatria, onkologia, kardiologia, ortopedia),
- ✓ rozwój infrastruktury usług opieki zdrowotnej nakierowanej na nowoczesne technologie medyczne i wyrównanie istniejących niedoborów,
- ✓ deinstytucjonalizacja świadczenia usług zdrowotnych, w tym rozwój opieki długoterminowej, w szczególności w formach innych niż szpitalne, w tym opieki domowej oraz dziennych form opieki,
- ✓ zwiększenie liczby personelu medycznego, w tym lekarzy specjalistów oraz pielęgniarek,

¹⁸ Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021 - 2027, str. 32-33, Portal Funduszy Europejskich <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/umowa-partnerstwa-na-lata-2021-2027-zalozenia/>

- ✓ rozwój kompetencji zawodowych i podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego i personelu opieki długoterminowej odpowiadających na potrzeby epidemiologiczno-demograficzne kraju.

6. Monitorowanie programu

1. Ocena przebiegu realizacji niniejszego programu wykonana będzie dwukrotnie, w następujących terminach:
 - 1) do dnia 30 września 2023 roku;
 - 2) do dnia 30 września 2026 roku.
2. Wskaźnikami oceny realizacji programu, które wskazano poniżej, będą odnosić się do stanu w dniu 31 grudnia roku poprzedzającego rok wykonania oceny. W wyjątkowych sytuacjach tj. w przypadku braku dostępności danych, wskaźniki odnosić się będą do stanu w dniu 31 grudnia poprzedzającego o dwa lata rok wykonania oceny:
 - 1) liczba oddziałów psychiatrycznych dla dorosłych posiadających umowę z NFZ wg specjalności (kodów);
 - 2) liczba oddziałów psychiatrycznych ogólnych dla dorosłych (kod: 4700) posiadających umowę z NFZ wg powiatów;
 - 3) liczba oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży posiadających umowę z NFZ wg specjalności (kodów);
 - 4) liczba oddziałów psychiatrycznych ogólnych dla dzieci i młodzieży (kod 4701) posiadających umowę z NFZ wg powiatów;
 - 5) liczba oddziałów dziennych psychiatrycznych dla dorosłych, posiadających umowę z NFZ wg specjalności (kodów);
 - 6) liczba oddziałów dziennych psychiatrycznych ogólnych (kod: 2700) dla dorosłych posiadających umowę z NFZ wg powiatów;
 - 7) liczba oddziałów dziennych psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży posiadających umowę z NFZ wg specjalności (kodów);
 - 8) liczba oddziałów dziennych psychiatrycznych rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży (kod: 2703) posiadających umowę z NFZ wg powiatów;
 - 9) liczba poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych posiadających umowę z NFZ wg specjalności (kodów);
 - 10) liczba poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych (kod: 1700) posiadających umowę z NFZ wg powiatów;
 - 11) liczba poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych (kod: 1700) posiadających umowę z NFZ na 10 tys. mieszkańców województwa / powiatu;
 - 12) liczba poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży posiadających umowę z NFZ wg specjalności (kodów);

- 13) liczba poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (kod: 1701) posiadających umowę z NFZ wg powiatów;
- 14) liczba zespołów leczenia środowiskowego (domowego) dla dorosłych (kod: 2730) posiadających umowę z NFZ wg powiatów;
- 15) liczba centrów zdrowia psychicznego (CZP dla dorosłych) posiadających umowę z NFZ;
- 16) liczba powiatów, objętych obszarami działania centrów zdrowia psychicznego (CZP dla dorosłych) posiadających umowę z NFZ;
- 17) liczba ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (I poziom referencyjny) posiadających umowę z NFZ wg powiatów;
- 18) liczba centrów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (II poziom referencyjny) posiadających umowę z NFZ;
- 19) liczba ośrodków wysokospecjalistycznej całodobowej opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży (III poziom referencyjny) posiadających umowę z NFZ;
- 20) liczba innych ośrodków (zespołów) psychiatrycznej opieki pozaszpitalnej posiadających umowę z NFZ wg specjalności (kodów);
- 21) liczba innych ośrodków (zespołów) psychiatrycznej opieki pozaszpitalnej posiadających umowę z NFZ wg powiatów;
- 22) liczba lekarzy posiadających specjalizację w zakresie psychiatrii pracujących w podmiotach leczniczych mających swoją siedzibę na terenie województwa świętokrzyskiego (MZ-89¹⁹);
- 23) liczba lekarzy posiadających specjalizację w zakresie psychiatrii dzieci i młodzieży pracujących w podmiotach leczniczych mających swoją siedzibę na terenie województwa świętokrzyskiego (MZ-89);
- 24) liczba pielęgniarek posiadających specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego pracujących w podmiotach leczniczych mających swoją siedzibę na terenie województwa świętokrzyskiego (MZ-89).

¹⁹ Formularz Statystyczny Ministerstwa Zdrowia MZ-89 - Sprawozdanie o specjalistach pracujących w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

Spis ilustracji

Rysunek 1. Rozmieszczenie oddziałów o profilach psychiatrycznych dla osób dorosłych, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	5
Rysunek 2. Rozmieszczenie oddziałów o profilu psychiatrycznym dla dzieci i młodzieży, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	6
Rysunek 3. Rozmieszczenie dziennych oddziałów psychiatrycznych, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	7
Rysunek 4. Rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego dla dorosłych, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	8
Rysunek 5. Rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	10
Rysunek 6. Rozmieszczenie zespołów leczenia środowiskowego, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	11
Rysunek 7. Rozmieszczenie innych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej, udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	12
Rysunek 8. Realizatorzy programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego wraz z obszarami działania wg stanu na dzień 28 lutego 2020 r.	13
Rysunek 9. Rozmieszczenie ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (I poziom referencyjny) wraz z obszarami działania wg stanu na dzień 1 października 2020 r.	14
Rysunek 10. Liczba i rozmieszczenie specjalistów psychiatrii w roku 2018	15
Rysunek 11. Liczba i rozmieszczenie specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży w roku 2018	16
Rysunek 12. Liczba i rozmieszczenie pielęgniarek psychiatrycznych w roku 2018.....	17
Rysunek 13. Liczba ludności w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego wg stanu na dzień 30 czerwca 2019 r.	18
Rysunek 14. Rekomendowane obszary odpowiedzialności centrów zdrowia psychicznego dla dorosłych - wersja I.....	23
Rysunek 15. Rekomendowane obszary odpowiedzialności centrów zdrowia psychicznego dla dorosłych - wersja II.....	23
Rysunek 16. Rekomendowane obszary odpowiedzialności centrów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (II poziom referencyjny)- wersja I.....	24
Rysunek 17. Rekomendowane obszary odpowiedzialności centrów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (II poziom referencyjny)- wersja II.....	24

Spis tabel

Tabela 1. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w oddziałach psychiatrycznych dla dorosłych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	6
Tabela 2. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w oddziałach psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020r.	7
Tabela 3. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w dziennych oddziałach psychiatrycznych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	7
Tabela 4. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w poradniach zdrowia psychicznego dla dorosłych w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	8
Tabela 5. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w poradniach zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	10
Tabela 6. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w zespołach leczenia środowiskowego w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	11
Tabela 7. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w innych formach psychiatrycznej opieki zdrowotnej w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 12 lutego 2020 r.	12
Tabela 8. Świadczeniodawcy udzielający świadczeń zdrowotnych w ośrodkach środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (I poziom referencyjny) w ramach umowy ze ŚOW NFZ wg stanu na dzień 1 października 2020 r.	14
Tabela 9. Ludność województwa świętokrzyskiego wg stanu na dzień 30 czerwca 2019 r. .	18
Tabela 10. Wsparcie finansowe rozwoju opieki psychiatrycznej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020	27